

Vázání méně běžných typů umělých mušek

Kolem r. 1980

Úvod

„Pstruhař - muškař užívá za vnaidlo uměle napodobeného hmyzu, kteroužto návnadu nazýváme muškami.“ Tak praví uznávaný klasik české muškařiny, K. Liška. Za tímto prostým konstatováním se však rozprostírá džungle názorů, systémů a „škol“, džungle, kterou si muškař razí cestu za poznáním, že jen vlastní praktická zkušenost z *dané lokality* je tím nejspolehlivějším rádcem a průvodcem.

Většina autorit se shoduje v názoru, že nejučinnější bude ta muška, která nejméně napodobí hmyz, který se právě líhne nebo rojí. Ostatní pak věrnost přírodní předloze nepovažují za nezbytnou a pádně argumentují vysokou účinností řady fantastických vzorů umělých mušek, jen velmi vzdáleně připomínající své skutečné představitele.

Názorově může sjednotit různé pohledy na umělou mušku názor etologa, přírodovědce, který se zabývá studiem chování zvířat v jejich přirozeném prostředí. Sběr a lov potravy je hluboce vrozené jednání (instinktivní automatismus) a řídí se pevnou osnovou. Má-li napodobenina úspěšně sehrát roli tzv. spouštěcího (vyvolávacího) schematu, musí obsáhnout ty znaky kořisti, které by byly patřičně vyladěné a hledající rybě dostatečným podnětem k poslednímu aktu instinktivního jednání - zmocnění se nástrahy. Soubor pohybových a vzhledových znaků kořisti představuje tzv. *potravní schema*.

Na první pohled by se tedy zdálo, že etologie dává za pravdu zastáncům přísně entomologického systému. Zachováním věrnosti předloze jsou přece chráněni před vynecháním podstatného znaku potravního schematu?! Výzkumem instinktivního jednání však bylo prokázáno, že k jeho vyvolání není vždy zapotřebí všech složek (znaků) schematu (záleží na stupni vyladění - v tomto případě hladu), takže tak např. někdy stačí jen dopad nějakého drobného předmětu na hladinu vyvolat při vysokém stupni vyladění ryby její výpad za domnělou kořistí. Dále pak zjištěno, že zvýraznění některého znaku (nebo skupiny znaků) v potravním schematu může být signálem vyvolávajícím daleko intenzivnější instinktivní jednání než by vůbec dokázal přirozený podnět. Takový podnět pak označujeme jako *nadoptimální spouštěcí schema*. V literatuře najdeme pěkné příklady existence takových schemat. Alespoň jeden příklad za všechny.

Mláďata racka stříbřitého žebrají na svých rodičích o potravu (vrozené jednání) klováním do červené skvrny na žlutém zobáku rodiče. Pro rodiče je to signál k vydání potravy. Etologové zkoušeli, jak bude mládě reagovat na atrapy zobáku různých tvarů, barev a jejich kombinací. Zjistili, že tenká dřevěná tyčinka červené barvy se dvěma kontrastními bílými proužky měla u mláďat „úspěch“ daleko větší než normálně zbarvený zobák rodiče.

Může tedy být umělá muška i nadoptimálním schematem? Vědecké potvrzení takové představy asi nemáme, ale praktické zkušenosti muškařů naznačují, že taková domněnka má své opodstatnění. „..... Zkušenost ukázala, že nejdříve skočí pstruh raději po naší mušce než po kolem plujícím skutečném hmyzu.“ - praví autorita nad jiné povolána - Karel Liška ve své knize.

Tím jsme ovšem znovu nastolili dávno diskutovanou otázku, která část umělé mušky je z hlediska účinnosti nejdůležitější. J. W. Dunne za tuto část považoval tělíčko mušky a snažil se o jeho zprůsvitnění. Bílé smaltované raménko háčku obtáčil speciálním hedvábím a napouštěl je ještě speciálnějším olejem. Druzí viděli podstatné zvýšení účinnosti mušek v dosažení průsvitnosti křidélek („patentní křídélka“) a je až dojemné sledovat jejich snahy o napodobení průsvitnosti a přirozeného žilkování křídel skutečného hmyzu, např. zaléváním štětín do celuloidinového laku, výroba mušelinových křidélek a pod. Nechybí ani myšlenka přisoudit princip účinnosti mušky spíše fyzikálním jevům, které vyvolává: Jamkám v povrchové blance vody v místě styku nožiček s vodní hladinou, interferenci světla na peřících paprscích věnečku nožek apod. Po pravdě řečeno, stále jen tušíme, kterou část mušky bychom měli tvarově nebo barevně akcentovat a kterou si můžeme dovolit potlačit.

Následující kapitoly tedy nepřinášejí, a ani přinést nemohou, návod na vázání umělých mušek podle vědeckých poznatků etologie. Je naznačen technicky a materiálově nenáročný způsob zhotovování umělých mušek s průhlednými křídélky a prosvítavými tělíčky. Vlastnosti nových

typů mušek rozhodně nepředstavují ani žádný zvrat v úspěchu při lovu s nimi. Rozšiřují jen běžně známé vazačské praktiky o další „konstrukční“ možnosti.

Návody se týkají vesměs vázání suchých umělých mušek. Mokrý muška nebo nymfa by měla - domnívám se - nést a zdůrazňovat jiné znaky. U mokřých mušek se zdá výhodnější vázat křídélka z delšího svazečku měkkých peřitých paprsků, tedy křídélka amerického (strímrového) typu.

Materiál

A. Peří

Křídélka a volná tělíčka mušek popsaného typu zhotovujeme jak z vyzrálých kohoutích srpků (na třpytivě průsvitná křídélka, eventuálně tělíčka imag), tak ze slepičích, koroptvích, bažantích, kachních pírek pro subimaga. Předností nového způsobu je možnost využít velké široké srpky nepoužitelné už ani pro nožky velkých pstruhových mušek - pokud neposloužily jako „brčka“, quills.

Pochopitelně srpky rovněž barvíme, což rozšiřuje naše možnosti připravit křídélka (tělíčka) při použití tradičních materiálů těžko dostupná.

Způsob barvení peří je dostatečně známý. Barvy „DUHA“ (oba druhy: Pro vlnu a polyamid, pro bavlnu a polovlnu) plně vyhoví našim požadavkům, dodržíme-li předepsané koncentrace barviva i přísad a teplotu barvení. Potřebný čas je lépe odzkoušet na vzorku (obvykle 2 - 3 minuty při mírném varu). Příprava peří před barvením dnes díky účinným detergentům (např. saponátový přípravek JAR na nádobí) nečiní potíží a tak prosté namočení peří do horké vody s několika kapkami tohoto přípravku dostatečně peří odmastí. Ustálení barvy máčením obarveného peří ve vodě okyselené octem nebo v 1% roztoku kamence lze jen doporučit.

Poznámky:

Často doporučovaná křídélka z letek bažantí slepice nahradí srpky „grizzled“ obarvené béžovou barvou „DUHA“, hnědá barva s oranžovou poskytne na těchto srpcích dokonalou imitaci peří z letek sluky. Srpky na šedomodrá křídélka získáme barvením bílého peří v méně koncentrovaném roztoku černé „DUHY“ (pro vlnu a polyamid). Je zřejmé, že kombinací je bezpočet a opravdu je jen málo speciálních případů, kdy nedokážeme nahradit předepsaný vzor.

B. Laky

Základním požadavkem na lak pro vázání umělých mušek je vodostálost a jeho přiměřeně rychlé zasychání. Je výhodné, je-li vzniklý film navíc pružný, pevný a dobře lpí na podkladu. Výborný je bezbarvý lak na nehty, dobré vlastnosti má toluenový roztok butylmetakrylátu (obchodní název SOLAKRYL). Tyto bezbarvé čiré laky lze barevně tónovat rozpustnými organickými barvivy. Získáme tak barevné transparentní laky vhodné např. pro vytvoření průhledné barevné blanky na volném tělíčku ze srpku (postup vázání II.2). Solakrylové filmy mají příznivý index lomu, který způsobuje zvýraznění působivých detailů (např. přirozené proužkování brčkových mušek).

C. Popisovače

Dobrou pomůckou pro barevné přizpůsobení některých detailů mušky, nebo k přebarvení vázací niti (na hlavičce nebo hrudi) jsou popisovače s barevnými inkousty nesmývatelnými vodou CENTROFIX 1796. Zbarvení popisovačem, zvláště je-li zalakováno zpravidla „přežije“ mušku, v případě potřeby lze oživit nebo pozměnit přímo v terénu.

Způsoby vázání mušek

V následujícím schematu jsou naznačeny možnosti, které dává uvedená technika vázání křidélek a tělíček z peřitých srpků. Číselné znaky v políčkách schematu jsou čísla kapitol, ve kterých je detailně popsán způsob vázání.

Pevné tělíčko: Rozumíme jím tělíčka vytvořená klasickým způsobem, tj. obtáčením materiálu tělíčka kolem raménka háčku.

Volné tělíčko (odstávající - Detached Body) je samonosné a k raménku háčku je připevněno v místě „hrudi“ mušky, tj. u základů křidélek.

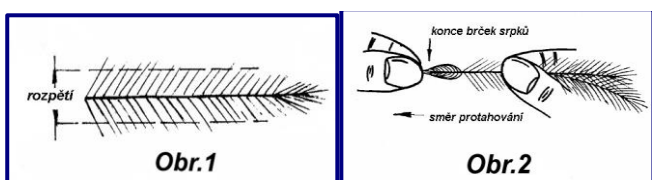
I. VÁZÁNÍ VZTYČENÝCH KŘIDÉLEK (EVENT. SKLONĚNÝCH VPŘED)

Skloněná křidélka vpřed bývají v literatuře označována jako Forward Wings, vztyčená jako Upright Wings. Jsou charakteristická pro „suché“ napodobeniny jepic a jepek. S křidélky skloněnými vpřed se setkáváme např. u mušky Mole Fly.

Autorem křidélek níže popsaného typu (Wonder Wings) je podle J. Veniarda Američan W.J. Golding. Ke zhotovení křidélek používal autor hlavně peří z hrudi kačera, koroptve apod. Bližší postup vázání neuvádí.

Pracovní postup

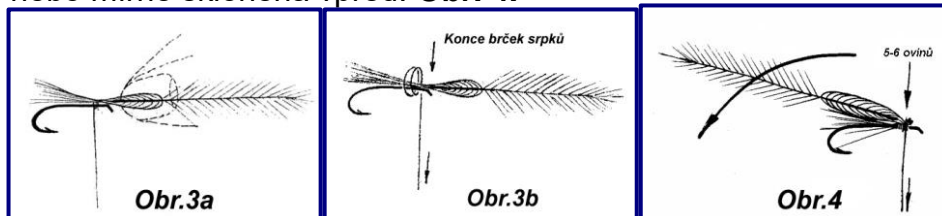
- Na raménko háčku, asi 1 mm od očka, uděláme 3 - 4 oviny vázací nití a ukončíme uzlem. Zpevníme zalakováním.
- Ze dvou, pokud možno stejně dlouhých srpků odstříhneme jejich silné části s měkkým prachovým peřím. **Obr. 1.** Přesto že je možné použít i těch největších srpků na křidélka mušky odpovídající velikosti háčku č. 18 - 20 st. st., doporučuji volit pro nejmenší háčky srpky úměrně menší (rozpětí cca 18 - 20 mm).
- Srpky přiložíme na sebe matnými stranami a srovnáme podle jejich silnějších konců.
- Srovnané srpky držíme v pravé ruce. Palec a ukazováček levé ruky *lehce zvlhčíme*, na spodní části srpků odhadneme přibližnou délku křidélek. V tomto místě lehce stiskneme srpky mezi palec a ukazováček levé ruky a protahováním mezi prsty převrátíme peřité paprsky srpků zpět. Protahujeme až za konce brček srpků. **Obr. 2.**

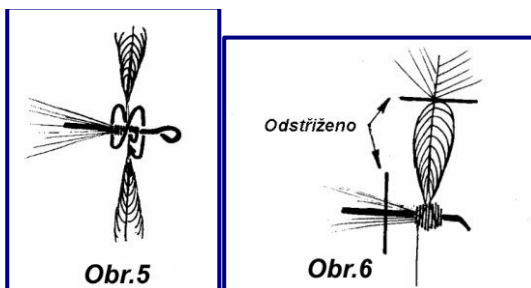
Další postup má dvě alternativy. Záleží na vazači, pro kterou se rozhodne. První postup je vhodnější pro vázání menších mušek (odpov. háčkům č. 17 st. st. A výše), druhý pro větší mušky (do č. 16 st.st.).

- První alternativa.* Přechytneme vytvořená křidélka mezi palec a ukazováček pravé ruky, uvolníme stisk levé ruky a přiložíme křidélka k ovinům na raménku háčku tak, aby volné peřité paprsky směřovaly k obloučku háčku. **Obr. 3a.** Dvěma pevnými oviny (vedenými levou rukou) přichytíme volné peřité paprsky, ale *zásadně tak*, abychom přitom nepřichytili konce brček srpků, jinak by se křidélka špatně vztyčovala a jako celek by byla příliš tuhá. **Obr. 3b.** *Druhá alternativa.* Srpky s křidélky vzniklými protažením peřitých paprsků mezi prsty levé ruky přiložíme svrchu na raménko háčku a vázací nití vedenou mezi sevřenými špičkami prstů levé ruky uděláme dva pevné oviny, kterými přichytíme srpek s křidélky k háčku. Zde rovněž platí zásada, že nití *nesmíme* přichytit brčka srpků. (Poslední způsob vázání je totožný s klasickým postupem vázání křidélek z výřezů letkových per).
- Aniž bychom uvolnili tah na vázací nit, přehneme křidélka se srpký směrem k obloučku háčku a ukládáme oviny vázací niti (na straně očka) těsně k základům křidélek. Podle počtu zde položených ovinů (5 - 6) a podle tloušťky vázací niti zůstanou křidélka vztyčená

nebo mírně skloněná vpřed. **Obr. 4.**

- g. Křidélka rozdělíme „osmičkovým vazbou“ tak, že vazací nit, která je v této fázi vázání mezi křidélky a očkem, vedeme mezi křidélka, pod raménko háčku, znovu mezi křidélka na stranu oka, jeden ovin položíme těsně u základů křidélek mezi očkem a křidélky, jeden ovin těsně za křidélky a teprve nyní ukončíme celou vazbu uzlem a uvolníme tah vazací niti. **Obr.5.**
- h. Přehnutím srpků s křidélky k obloučku háčku definitivně určíme jejich velikost (nemají přesahovat jeho délku) a odstříháme. Zbytek srpků použijeme na další páry křidélek. Volné paprsky (ty, které směřují k obloučku háčku) rovněž odstříháme a vazbu zakápneme lakem. **Obr.6.**

Poznámka. Potřebujeme-li dodatečně křidélka více zkrátit, přitiskneme je k sobě navzájem a zkrátíme je prostým zastřížením osy křidélek. Volné peřité paprsky jednotlivě vytaháme z vazby pinzetou.

Dále postupujeme podle I.1. nebo I.2.

I.1. MUŠKA SE VZTYČENÝMI KŘIDÉLKÝ A PEVNÝM TĚLÍČKEM

Tato muška představuje nejběžnější sortiment křídlatých mušek. Vytvořené tělíčko je klasického typu, jak je popisuje muškařská literatura.

Pracovní postup

- Vytvoříme křidélka umělé mušky postupem podle I., bod a) až h)
- Vazací nití pokračujeme s oviny po délce raménka háčku a připevníme štěty (má-li je muška předepsány).
- Připevníme tělíčkový a kroužkový materiál a vrátíme se s vazací nití k základům křidélek. U větších mušek ji zajistíme uzlem, u malých ji fixujeme lakem.
- Připevníme srpek pro vytvoření věnečku nožek
- Zhotovíme kompletní tělíčko

Další postup podle I.1.1. nebo I.1.2.

I.1.1. Muška se vztyčenými křidélky, pevným tělíčkem a nožkami kolem raménka háčku (klasický způsob)

- Postupujeme podle popisu I.1.
- Věneček nožek vytvoříme obtáčením srpku kolem těla mušky oviny kladenými těsně za křidélka mušky.
- Konec srpku přichytíme v hlavičce mušky.

I.1.2. Muška se vztyčenými křídélky, pevným tělíčkem a nožkami kolem základů křidélek (padákové mušky)

Muškám s věnečkem nožek umístěných tak, že paprsky leží rovnoběžně s vodní hladinou říkáme „padákové“ (Parachutte Fly). Výhodou těchto mušek je, že zpravidla stačí 2 - 3 oviny srpkem, jehož paprsky mohou být i poněkud delší. Protože se nožky o vodní hladinu opírají po délce, jsou tyto nožky nosnější a snadno udržují správnou polohu mušky na vodě. Křídélka popsaného typu jsou pro vázání „padákových“ mušek ideální.

Pracovní postup

- a. Postupujeme dle popisu I.1.
- b. Věneček nožek vytvoříme obtáčením srpku (2 - 3 oviny) kolem základů křidélek
- c. Konec srpku přichytíme vázací nití v hlavičce mušky.

I.1.3. Muška se vztyčenými křídélky, pevným tělíčkem a nožkami z jednotlivých peřitých paprsků (- „španělský“ způsob)

K tomuto postupu jsme někdy nuceni se uchýlit, máme-li zhotovit malou mušku s nožkami z peří, jehož paprsky jsou neúměrně dlouhé - např. suchou March Brown nebo Hardy's Favourite, kde předpis diktuje na nožky koroptví pírků.

- a. Vázací nití vytvoříme na raménku základní oviny, přichytíme štěty mušky a tělíčkový (event. Ještě kroužkovací) materiál. Řídkými oviny vázací niti se vrátíme k začátku ovinů, ukončíme uzlem a navíc si připravíme jednoduchý *nezatažený* uzel. (Průměr oka 10 - 15 mm).
- b. Do volného oka uzlu vložíme svazek peřitých paprsků (srovnaných podle špiček) tak, aby špičky směřovaly *od obloučku háčku*, do takové vzdálenosti, aby po jejich převrácení zpět (špičkami k obloučku háčku) nepřesahovaly tyto nožky oblouček háčku.
- c. Zatažením smyčky uzlu a tahem za vázací nit rozprostřou se peřité paprsky svazku rovnoměrně kolem raménka, ale stále jejich špičky směřují šikmo před očko háčku. *Poznámka:* Tato operace se podaří tehdy, zatahujeme-li uzel se svazkem peřitých paprsků tak, *aby tyto klouzaly po holém raménku háčku*. Musíme tedy se základními oviny začít dosti daleko od oka háčku.
- d. Odstrihneme zbytek peřitých paprsků, zpevníme místo jejich přichycení několika oviny a zakončíme uzlem. Zalakujeme.
- e. Křídélka uvážeme podle postupu I.
- f. Vytvoříme tělíčko běžným postupem, tj. obtáčením tělíčkového materiálu kolem raménka háčku.
- g. Na vázací nit navlékneme bužírku (délka asi 4 mm, vnitř. průměr podle velikosti mušky, zpravidla 2 - 3 mm) a s její pomocí přehrneme nožky i s křídélky směrem k obloučku háčku.
- h. Oviny vázací nití u kořene (základů) nožek zajistíme polohu nožek mírně vzad a současně vytvoříme hlavičku mušky.

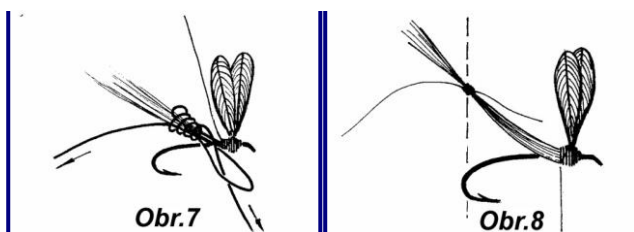
Poznámka: Jsou-li předepsány dvojí nožky (např. rezavé a koroptví u mušky Hardy's Favourite) upravíme postup tak, že po uvázání křidélek (bod e) připevníme srpek, po zhotovení tělíčka (bod f) vytvoříme věneček nožek a dále postupujeme podle bodů g) až h).

I.2. MUŠKA SE VZTYČENÝMI KŘIDÉLKÝ A VOLNÝM TĚLÍČKEM

Zajímavé mušky si můžeme zhotovit využijeme-li peřitých paprsků zbylých po uvázání křidélek postupem I k současnému vytvoření tělíčka i štětů. Protože z jedné dvojice srpků děláme křídélka i tělo se štěty současně, musíme vybrat srpky s rozpětím paprsků úměrným velikosti háčku. Pro výběr srpků se osvědčilo volit rozpětí srpků, které je 2,5 až 3 násobkem velikosti háčku (měřeného bez oka). Např. na háček č.15 st.st. (vel. asi 8 mm) použijeme srpek o rozpětí 20 - 24 mm.

Postup vázání

- Postupujeme dle I., bodu a) až h) s touto výjimkou: Neodstříhujeme volné peřité paprsky směřující od základů křidélek k obloučku háčku. Vazbu zpevníme zalakováním.
- Zvláštním kouskem tenké ale pevné vazací niti svážeme volné peřité paprsky do „snopku”. Nejvhodnější uzel pro tento účel je takový, jakým přivazujeme na silon háčky s lopatkou. Uzel děláme hned za křidélky. **Obr. 7.**
- Uzel stáhneme a opatrně za stálého dotahování jej přemistujeme (tahem za oba konce) do vzdálenosti odpovídající délce háčku. Zde uzel definitivně dotáhneme a zalakujeme solakrylovým lakem (- zatím jen tento uzel). Vytvoříme takto kónické tělo, kterému mírným tahem při současném zvedání směrem ke křidélkům dodáme ono mírné prohnutí zadečku typické pro dospělé jepice. **Obr. 8.** Konce vazací niti můžeme těsně u uzlu odstříhnout. Té části niti, která směřuje k očku lze použít jako kroužkovacího materiálu, ale tato operace se dosti špatně dělá, protože nit po tělíčku klouže. Poněkud pomáhá potřít tělíčko solakrylovým lakem. *Poznámka:* Materiál vazací niti pro svazování peřitých paprsků tělíčka volíme nejčastěji bílý, prosvítavý. Po zalakování bezbarvým lakem nit zprůsvitní a opticky na tělíčku zaniká. Naopak, přejeme-li si, aby koneček tělíčka byl barevný (naznačuje např. svazek vajíček), můžeme jej popisovačem obarvit nebo jinak tónovat transparentním barevným lakem.

- Ze svazku volných paprsků za uzlem vybereme potřebný počet štětů (2 - 3) a zbytek paprsků těsně za uzlíkem hladce odstříháme. Toto místo pak dobře napustíme solakrylovým lakem. Pevnost mušky v tomto místě je kupodivu víc jak dostatečná. Spíše se zničí křidélka mušky než dojde k porušení tohoto spoje.
- Základním vazacím hedvábím připevníme nožičkový srpek.
- Tělíčko mušky je účelné napustit solakrylovým lakem - buď bezbarvým, chceme-li zachovat přirozené zbarvení, nebo barevně tónovaným. Tím lze docílit nečekané světelné efekty tělíčka. Barevně tónovat můžeme i jen část tělíčka, v laku můžeme rozptýlit „zlatý prach” (- bronz do malířských barev) apod. Fluorescenční barviva v laku (žlutozelené) rovněž mohou navodit dojem prosvítavého tělíčka mušky.

I.2.1. Muška se vztyčenými křidélky, volným tělíčkem a nožkami kolem raménka háčku

- Postupujeme podle I.2., body a) až f)
- Nožičkový srpek obtáčíme za křidélky mušky, jeho konec přichytíme vazací nití na raménku před před křidélky a současně zde i vytvoříme hlavičku mušky.

I.2.2. Muška se vztyčenými křidélky, volným tělíčkem, nožky „padákové”

- Vážeme postupem I.2., body a) až f).
- Nožičkový srpek obtáčíme kolem základů křidélek, konec srpku přichytíme vazací nití na raménku před křidélky a současně zde vytvoříme hlavičku mušky.

II. VÁZÁNÍ KŘIDÉLEK SKLONĚNÝCH VZAD

U suchých mušek se s těmito křidélky setkáváme hlavně na napodobeninách chrostíků, střechatek a u některých druhů pošvatek a mravenců. V literatuře bývají označovány jako „Backward Wings”.

Pracovní postup

Křidélka tohoto typu vážeme vždy až po zhotovení tělíčka!

- a. Dvojici srpků si připravíme dle bodů I.b a I.c
- b. Na rozdíl od způsobů vázání vztyčených křidélek (I., bod d) držíme tentokrát křidélkové srpky v prstech levé ruky a po odhadnutí přibližné délky křidélek lehce stiskneme peřité paprsky srpků mezi slabě zvlhčený palec a ukazováček pravé ruky a jejich tažením až za konce brček srpků vytvarujeme budoucí křidélka. Aniž bychom uvolnili stisk prstů pravé ruky, přechytneme budoucí křidélka prsty levé ruky a stisk prstů pravé ruky můžeme uvolnit.
- c. Křidélkové srpky s vytvořenými křidélky přiložíme svrchu na tělíčko mušky, dvěma oviny přichytíme volné peřité paprsky u základů křidélek k raménku háčku tak, abychom současně nepřichytili brčka (osy) křidélkových srpků.
- d. Upravíme polohu budoucích křidélek na tělíčku mušky, převedeme vázací nit pod křidélka (na stranu tělíčka) a několika oviny u jejich základů je poněkud „nadzdvihneme“.
- e. Vázací nit, která je nyní na tělíčkové straně mušky vedeme vrchem mezi křidélky, na „hlavičkové“ straně pod raménko háčku, vrchem zpět mezi křidélky na stranu tělíčka, zde pak ovinem a uzlem zakončíme vazbu. Tímto jsme křidélka rozdělili „osmičkovou vazbou“. Vazbu zalakujeme.
- f. Odstrháme zbývající část křidélkových srpků, které použijeme na další dvojici křidélek.

Poznámka: U napodobenin střechatky nerozdělujeme křidélka osmičkovou vazbou, rovněž ovinů vázací nití pod základy křidélek uděláme méně (2 - 3).

II.1. MUŠKA S KŘIDÉLKÝ SKLONĚNÝMI VZAD A PEVNÝM TĚLÍČKEM

Takto budou vázány hlavně mušky představující chrostíky (s nožkami po celém těle) a mušky s tělíčky z pavího peří.

Postup vázání

- a. Zhotovíme tělíčko mušky známým způsobem. Dbáme, aby u oka háčku zbylo dostatek místa pro pohodlné přivázání křidélek.
- b. Vytvoříme křidélka mušky postupem II.

II.1.1. Muška s křidélky skloněnými vzad, pevným tělíčkem a nožkami kolem raménka háčku

- a. Postupujeme dle II.1.
- b. Odstrháme peřité paprsky přesahující oko háčku a přivážeme nožičkový srpek. Vazbu zalakujeme.
- c. Věneček nožek vytvoříme obtáčením srpku kolem raménka háčku *před křidélky*, tedy mezi jejich základem a očkem háčku.
- d. Přichytíme konec nožičkového srpku a uděláme hlavičku mušky.

II.1.2. Muška s křidélky skloněnými vzad, pevným tělíčkem, nožkami z jednotlivých peřitých paprsků (- „španělský“ způsob)

- a. Postupujeme dle I.1.3. , body a) až d), dále pak podle bodu f).
- b. Křidélka přivážeme podle postupu II.
- c. Odstrháme peřité paprsky křidélkového srpku (- neodstrhnout rovněž peřité paprsky budoucích nožek!)
- d. Další postup dle I.1.3., bod g) a h).

II.1.3. Muška s křidélky skloněnými vzad, pevným tělíčkem, nožkami z peřitých paprsků křidélek

V podstatě se rovněž jedná o španělský způsob vázání nožek, zde je však využito volných peřitých paprsků křidélek. Protože zpravidla používáme na křidélka vyztáhlé srpky, nesou tyto nožky mušku na vodě nad očekávání dobře.

Postup podle II.1.

Na vázací nit navlékneme bužírku (její rozměry volíme úměrně velikosti mušky) a pomocí ní převrátíme peřité paprsky zbylé po uvázání křidélek zpět směrem k obloučku háčku a oviny vázací niti kladenými ke kořenům nožiček a částečně i přes ně vymezíme jejich postavení. Současně vznikne i hlavička mušky.

Poznámka: Při výběru křídélkových srpků pro tento typ mušek musíme dopředu počítat s potřebnou délkou

nožiček a podle toho volit rozpětí křídélkového srpku. Dbáme, aby oviny, kterými přivazujeme křídélka na tělíčko mušky ležely na raménku háčku, oviny byly kladeny těsně k sobě a nebylo jich více jak 2 - 3.

II.2. MUŠKA S KŘIDÉLKY SKLONĚNÝMI VZAD A VOLNÝM TĚLÍČKEM

Pozoruhodnou částí mušek tohoto typu je tělíčko. Je zhotoveno z peřitého srpku obdobným způsobem, jaký jsme již poznali při přípravě křidélek. Je umístěno naplocho nad raménko háčku. Jeho přednost spočívá v dokonalé průsvitnosti, přirozeném článkování a mušku prakticky nezatěžuje. Opatřeno blankou transparentního barevného laku dodává mušce přirozené prosvítavosti skutečného těla jepice.

Tvůrcem tělíčka mušky na tomto principu byl Američan H. Darbee. Vyvinul jej pro lov s velkými jepicemi na klidné vodní hladině. Křídla napodobil dvěma štětičkami ze vztyčených peřitých paprsků zbylých po zhotovení tělíčka.

Pracovní postup

- Na raménku háčku uděláme ve vzdálenosti cca 1,5 mm od očka třemi oviny vázací nití a uzlem podklad pro přivazování tělíčka.
- Ze srpku vhodné velikosti vytvoříme „křídélko“. Větším sevřením prstů při protahování docílíme toho, aby tělíčko bylo útlejší. Jeho příprava je jinak totožná s postupem II., používáme však jen jeden srpek.
- Tělíčko přiložíme volnými peřitými paprsky k raménku háčku a dvěma oviny je přichytíme tak aby *leželo naplocho* nad raménkem háčku, matnou stranou vzhůru. Dbáme, aby vázací nit nepřichytila brčko tělíčka. Potažením za konec srpku můžeme dodatečně upravit délku tělíčka. Nemělo by přesahovat oblouček háčku! Při tomto „potažení“ tělíčko ještě více zeštíhlí. **Obr. 9a.**
- Dalšími 2 - 3 oviny vedenými pod tělíčko v místě jeho přichycení tělíčko nadzdvihneme a vazbu ukončíme uzlem. Zalakujeme ji.
- Srpek na zadečku tělíčka odstříhneme tak, abychom ponechali mušce 2 - 3 štěty. *Poznámka:* Pro tělíčko vybíráme zpravidla *koncové části srpku* proto, aby štěty

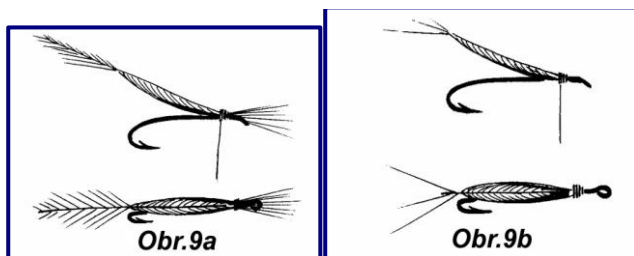

nevycházejí příliš dlouhé. Rozložení štětů je možné fixovat zakápnutím kapičkou laku. Je samozřejmé, že srpky vybereme úměrné velikosti háčku.

- f. Přes očko háčku přečnávající paprsky odstříháme a střížnou plošku zakápneme lakem.

Obr.9b.

- g. Křídélka zhotovíme a připevníme podle postupu II.

II.2.1. Muška s křídélky skloněnými vzad, volným tělíčkem, nožkami kolem raménka háčku.

- Postupujeme dle II.2.
- Odstříháme peřité paprsky z křídélek přesahující očko háčku.
- Připevníme nožičkový srpek a jeho obtáčením kolem raménka háčku *před křídélky* vytvoříme věneček nožek.
Poznámka: Pochopitelně lze při obtáčení srpku vést oviny srpkem i *střídavě před i za křídélky*
- Upevníme konec nožičkového srpku a vytvoříme hlavičku mušky.

Lak, bezbarvý nebo barevně tónovaný, můžeme nanést na tělíčko po ukončení operace bodu b). Po odpaření rozpouštědla se vytvoří tenká pružná blanka.

II.2.2. Muška s křídélky skloněnými vzad, volným tělíčkem, nožkami z peřítých paprsků křídélek (tělíčka)

- Postupujeme podle II.2.
- Na vázací nit navlékneme bužírku vhodných rozměrů a pomoci ní rozprostřené paprsky přehneme zpět k obloučku háčku.
- V této poloze je zajistíme oviny vázací niti kladenými těsně ke kořenům nožek a částečně i přes ně.
- Sejmeme bužírku a po odstřížení vázací niti dokončíme vzniklou hlavičku mušky zalakováním.

Poznámka: Zásady pro výběr křídélkových srpků jsou stejné, jak je uvedeno v poznámce k bodu II.1.3.

VÁZÁNÍ KŘIDÉLEK VODOROVNĚ ROZPJATÝCH

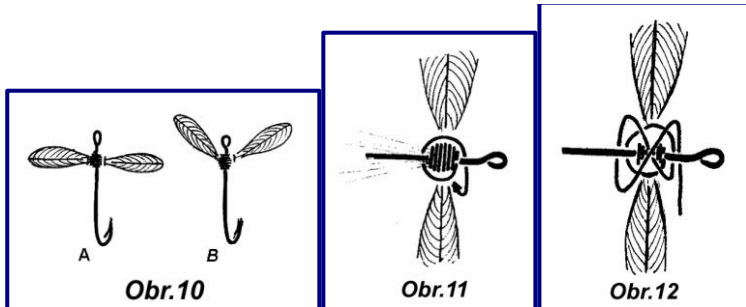
O účinnosti mušek tohoto typu (označovaných „Spent-Wings“) se naši renomovaní autoři rybářských příruček vyjadřují dosti zdrženlivě. Není však vyloučeno, že jejich nedůvěra k nim pramení ze špatné zkušenosti s lovem na velké jepice vůbec. Pouze u těchto vídáme někdy uvázaná rozpjatá křídélka odumírající jepice (spent) zhotovená ze špiček srpků. Jak jinak než velikostí mušky vysvětlit oblibu těchto vzorů v zahraničí, kde se však většinou používají v malých velikostech (č. 18 - 20 st.st.). Rovněž charakter vod na kterých se s nimi chytá by mohl být odlišný.

Postup vázání:

Rozpjatá křídla mušek můžeme vázat tak, aby osy křídélek tvořily s raménkem háčku *křížek* (A), nebo směřovaly mírně *vpřed* (k očku), (B). Viz **Obr.10**.

- Postupujeme dle I., bodů a) až g). Počet ovinů před základy křídélek (stupeň vztyčení) bude určující pro pozdější vzhled vodorovně rozpjatých křidel (tvar „A“ nebo „B“).

- b. Křídélka doširoka rozevřeme a tlakem prstu k jejich základu rozložíme křídla do téměř vodorovné polohy.
- c. Vázací nití vedenou *rovnoběžně s raménkem* přes základ jednoho z křídélek srovnáme toto do vodorovné polohy, podvlékne nit pod raménkem k druhému křídélku a stejným způsobem jej upravíme do vodorovné polohy. Schematicky je tato „kruhová vazba“ naznačena na **Obr. 11**.
- d. Zpevnění vazby docílíme „osmičkovou vazbou“. Vázací nit vedeme nyní křížem přes základ křídélek a zakončíme uzlem. Vazbu zalakujeme. **Obr.12**.
- e. Upravíme délku křídélek zastřížením a volné paprsky z vazby odstraníme.

III.1.1. Muška s vodorovně rozpjatými křídélky, pevným tělíčkem, nožičkami kolem raménka háčku

- a. Postup dle III.
- b. Po odstřížení peřitých paprsků za vazbou křídélek a zalakování pokračujeme s oviny vázací nití k obloučku háčku, připevníme štěty a tělíčkový (+kroužkovací) materiál.
- c. Řídkými oviny se vrátíme k základům křídélek a připevníme nožičkový srpek.
- d. Tělíčko uvážeme běžným postupem.
- e. Věneček nožek vytvoříme *střídavým obtáčením srpku před a za křídélky*.
- f. Konec nožičkového srpku upevníme a zhotovíme hlavičku mušky.

III.2. MUŠKA S VODOROVNĚ ROZPJATÝMI KŘÍDLY A VOLNÝM TĚLÍČKEM

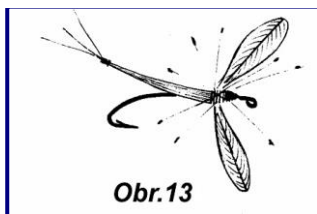
- a. Postup vázání dle III.
- b. Zhotovení volného tělíčka z peřitých paprsků křídélek je shodné s postupem popsaným v I.2. Protože vážeme napodobeniny *umírajícího hmyzu*, volíme srpky nevýrazných barev (vhodné jsou srpky „grizzled“) a k napouštění tělíčka používáme lak bezbarvý nebo tónovaný nenápadnými barvami.

III.2.1. Muška s vodorovně rozpjatými křídly, volným tělíčkem a nožkami kolem raménka háčku

- a. Postupujeme dle III.2.
- b. Připevníme nožičkový srpek a stejně jako u mušky s pevným tělíčkem obtáčíme srpek střídavě před a za základem křídélek. Standardním způsobem mušku dokončíme.

III.2.2. Muška s vodorovně rozpjatými křídly, volným tělíčkem a nožkami z volných paprsků křídélek

Mušám tohoto typu, vzhledem k nepatrné hmotnosti jejich tělíčka a křídélkám, kterými se mohou opřít o vodní hladinu je často zbytečné dělat nožky. I bez nich dobře plovou na hladině. Můžeme ale též využít peřité paprsky, které se uvolní při zkracování křídélek (jsou-li již tato upevněna ve vodorovné poloze). Paprsky ve vazbě drží konečkem (ztenčenou částí paprsku) a jen na pevnosti vazby záleží „životnost“ těchto nožiček. Způsobem rozložení odpovídají nožkám padákovým. **obr. 13**.

VÁZÁNÍ KŘIDÉLEK POLOŽENÝCH NAPLOCHO

Čtvrtou skupinu tvoří mušky s křidélkem nebo křidélky položenými naplocho nad hřbetem tělíčka mušky (Downwinged). Takto by měly být vázány některé pošvatky a hlavně pak mravenci. Detailní postup vázání není třeba uvádět, protože se v zásadě neliší od postupu vázání podle II.

Pouze několik poznámek:

1. Přivazujeme buď jen jedno křidélko nebo dvojici křidélek. V posledním případě pak přikládáme křidélkové srpky matnou stranou k lesklé. K tělíčku jsou obráceny matnou stranou.
2. Pokud chceme aby křidélka byla nad tělíčkem naplocho *rozložená*, rozdělíme je rovněž „osmičkovou vazbou“.
3. Nožičky mušky zhotovíme buď obtáčením nožičkového srpku kolem raménka háčku před křidélky, nebo využijeme volných peřitých paprsků křidélka (křidélek) jako v II.2.2. Rovněž španělský způsob přípravy nožiček je v tomto případě použitelný.

Příloha

Křidélka	Tělo	Nožky	Kapitola
I. Vztyčená(skloněná vpřed)	Pevné I.1.	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob Oviny srpkem kolem základů křidélek - „padákové“ nožičky Ze svazku jednotl. peřitých paprsků - „španělský“ způsob	I.1.1. I.1.2. I.1.3.
	Volné I.2.	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob Oviny srpkem kolem základů křidélek - „padákové“ nožičky	I.2.1. I.2.2

II. Skloněná vzad	Pevné II.1.	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob Ze svazku jednotl. peřitých paprsků - „španělský“ způsob Ze svazku jednotl. peřitých paprsků křidélek	II.1.1. II.1.2. II.1.3.
	Volné (Darbee) II.2	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob Ze svazku jednotl. peřitých paprsků křidélek (tělíčka).	II.2.1. II.2.2.
III. Vodorovně rozpjatá	Pevné III.1.	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob	II.1.1.
	Volné III.2.	Oviny srpkem kolem raménka háčku - klasický způsob Z peřitých paprsků křidélek	III.2.1. III.2.2.
IV. Položená naplocho			